

Läraryrketens policy för språkutveckling

Inledning

År 2011 antogs en språkpolicy för läraryrketens av Södertörns högskolas läraryrketensstyrelse. Detta är en reviderad version av denna språkpolicy. Policyn riktar sig till såväl lärare som studenter samt VFU-handledare, och syftar till att klargöra studenters respektive läraryrketens ansvar, liksom vilka förutsättningar och möjligheter för språkutveckling som utbildningen erbjuder.

Språkliga förutsättningar för läraryrket

Goda språkfärdigheter, god uttrycksförmåga och god kommunikationsförmåga är en förutsättning för att bli en bra förskollärare, lärare och fritidshemslärare. I utbildningsplanen för läraryrketensexamen uttrycks detta som att studenterna ska "visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten" (SFS 2010:541). Dessutom är det varje pedagogs uppgift att förmedla språkglädje, nyfikenhet och intresse för språkets möjligheter till barn och ungdomar, för att, som utbildningsplanen säger, kunna "stimulera varje barns/elevs lärande och utveckling" (SFS 2010:541).

Vid Södertörns högskola utbildas lärare i förskola, i förskoleklass, på fritidshem och i grundskolans tidigare år, samt ämneslärare i svenska och engelska. Alla dessa lärare har ett professionellt ansvar för barns och ungas språkutveckling. Därför ställer läraryrketens utbildningen särskilt höga språkliga krav på studenter som ska arbeta inom dessa verksamheter och ämnen.

Språkliga förutsättningar under utbildningen

Språkfärdigheter och kommunikationsförmåga är oundgängliga för läraryrketens studenters utveckling, redovisning och förmedling av kunskaper under utbildningen och därefter i ett livslångt lärande. En nödvändig förutsättning för att kunna tillgodogöra sig utbildningen är att vid programmets början ha kunskaper och färdigheter i svenska språket som motsvarar behörighetskraven, dvs. kunskapskraven i svenska 3/svenska som andraspråk 3 (Gy11). Det är också nödvändigt att studenterna utnyttjar studietiden till att fortsätta att utveckla ett professionellt och akademiskt välfungerande språk, så att de vid examen har utvecklat

tillräckligt goda språkfärdigheter och tillräckligt god kommunikationsförmåga för att utöva sitt yrke, för att fortsätta sin bildningsprocess och för att kunna delta i samhällslivet.

Studenters ansvar för sin språkutveckling

Studenterna själva har huvudansvaret för sin språkutveckling och förväntas lägga ned den tid som behövs för att utveckla professionella och akademiska färdigheter i svenska språket, samt använda strategier för att utveckla sitt språk och bearbeta sina texter. Under utbildningens gång förväntas de producera välfungerande texter på svenska utifrån en stigande progression, för såväl professionella som akademiska syften. En förutsättning för detta är att studenterna blir medvetna om sina styrkor och svagheter, och ser sin egen språkutveckling som ett angeläget mål.

Läroutbildningen ställer krav på studenterna att de vid avslutad utbildning ska kunna använda svenska språket i tal och skrift på en nivå som är nödvändig för att utöva sitt yrke professionellt. Här är studenternas eget arbete med kurslitteraturen samt med de muntliga och skriftliga uppgifterna av avgörande betydelse. Skönlitteratur i olika former är också en ovärderlig tillgång under utbildningen liksom i yrkesverksamheten. Det är också viktigt att studenterna använder de resurser för språkutveckling som högskolan erbjuder, till exempel Studieverkstan.

Resurser för språkutveckling under utbildningen

Läroutbildningen erbjuder resurser för att stimulera och stötta studenternas utveckling av talad och skriven svenska i de talsituationer och genrer som är centrala för professionen. Det kan exempelvis ske i form av språkstrimmor, inom ramen för undervisningen inför muntliga och skriftliga uppgifter samt språklig respons på uppgifterna. Stödet kan vara både generellt och riktat till studenter med särskilda behov, till exempel studenter som har intyg från Funka-avdelningen. Samtliga lärare på läroutbildningarna hjälper därför studenterna med respons och bedömning i relation till såväl generella som kursspecifika språkligt orienterade lärandemål, och kan också vid behov hänvisa till Studieverkstan och andra resurser. När det gäller skriftliga uppgifter medverkar lärare i samtliga ämnen till att stötta studenternas språkutveckling på olika sätt. Det är också viktigt att studenterna själva gör sitt bästa genom att korrekturläsa och bearbeta sina texter före inlämning, och genom att ta del av och använda den språkliga respons de fått inför kommande uppgifter.

Flerspråkig kompetens och internationalisering

De språkliga kunskaper och erfarenheter som högskolans lärostudenter har utöver svenskan, är en tillgång för dem själva och för studiekamrater och lärare. De bidrar också till utbildningens internationalisering, förutsatt att studenterna ges tillfälle att synliggöra och använda sin flerspråkiga kompetens och erfarenhet i sitt eget och i gruppens lärande under studietiden. Läroutbildningen ska vara en förebild för blivande pedagoger i hur de kan använda barns och elevers skilda språkliga kompetenser som en tillgång i förskola, skola och fritidsverksamhet. Det är även en målsättning att läroutbildningen ska kunna erbjuda studenter möjlighet att bedriva en del av studierna utomlands, vid behov på ett annat språk

än svenska. Lärarutbildningen uppmanar flerspråkiga studenter att använda Europeiska unionens språkpass för att dokumentera och lyfta fram sin språkliga kompetens.

Engelsk läsförståelse och talad engelska

Vid sidan av svenskans kunskaper är även goda kunskaper i engelska språket en förutsättning för att klara utbildningen (motsvarande behörighetskraven, Gy11). Eftersom engelska är ett prioriterat språk i internationellt professionellt och vetenskapligt utbyte bör studenterna vid utbildningens slut kunna läsa facktexter inom sina kunskapsområden på engelska. Därför ökar inslaget av engelska texter och deras svårighetsgrad under programmets gång. Det är önskvärt att studenterna under utbildningstiden även möter talad engelska under föreläsningar och diskussioner, för att träna hörförståelse och engelskt tal. Målet är att lärarutbildningen varje år ska erbjuda en eller flera engelskspråkiga kurser på de olika programmen. Det är en förutsättning för ökat internationellt studentutbyte, vilket än mer stimulerar studenternas språkkunskaper och utbildningens internationalisering. För de studenter som ska bli ämneslärare engelska är språkraven i engelska särskilt höga.